

Līgums par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

3.4.1. "Ūdenssaimniecības infrastruktūras attīstība apdzīvotās vietās ar iedzīvotāju skaitu līdz 2000"

- **Projekta iesniedzējs** - ūdenssaimniecības **sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs**, kas saskaņā ar pārvaldes lēmumu vai pašvaldības un kapitālsabiedrības līgumu (atkarībā no projekta iesniedzēja juridiskā statusa) sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus projekta teritorijā.

Sabiedriskā pakalpojuma sniegšana

- Ir pamatlīdzekļi, ar kuriem sniegt pakalpojumu
- Tiek izrakstīti rēķini par pakalpojuma sniegšanu un iekasēta maksa
- Projekta pieteicējs ir reģistrēts kā PVN maksātājs
- Ir lēmums vai līgums par pakalpojuma sniegšanu
- *ir tiesības darboties attiecīgajā jomā – ūdens lietošanas atļauja, B piesārņojošā darbības atļauja, licence, apstiprināts tarifs utt.*

Kāpēc?

- Kāpēc jāpierāda, ka tiek sniegts sabiedriskais pakalpojums

Līgums par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu

➤ **Atbalsts komercdarbībai (valsts atbalsts) – atlīdzības maksājumi:**

- Atbalsta likme
- Atbalsta paziņošana

Normatīvie akti:

1. regulē atbalsta sniegšanu komercdarbībai;

(Komerccarbības atbalsta kontroles likums, Komisijas direktīva 2005/81/EK, Komisijas lēmums 2005/842/EK, etc.)

2. regulē Kohēzijas fonda finansējuma piešķiršanas, kontroles un uzraudzības jautājumus;

(Padomes 2006.gada 11.jūlija regula (EK) 1083/2006, Padomes 2006.gada 11.jūlija regula (EK) 1084/2006, Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadības likums, Ministru kabineta noteikumi, kas izdoti pamatojoties uz šo likumu, tajā skaitā 2008.gada 18.augusta noteikumi Nr. 667 par apakšaktivitāti 3.5.1.2.2.)

3. regulē konkrētas atbalstu saņemošās nozares (jomas) darbības jautājumus

(Atkritumu sektorā- Atkritumu apsaimniekošanas likums, Ministru kabineta 2006.gada 13.jūnija noteikumi Nr. 474“Atkritumu poligonu ierīkošanas, atkritumu poligonu un izgāztuvju apsaimniekošanas, slēgšanas un rekultivācijas noteikumi”, Ministru kabineta noteikumi un rīkojumi par reģionālajiem atkritumu apsaimniekošanas plāniem 2007.-2013.gadam, etc.)

Valsts atbalsta kontrole

- ⊙ Eiropas Komisija veic komercdarbībai sniegtā un plānotā atbalsta uzraudzību saskaņā ar Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 88.panta nosacījumiem, kā arī citiem Eiropas Savienības tiesību aktiem
- ⊙ Ikvienu plānoto atbalsta programmu vai individuālo atbalsta projektu, kā arī ikvienu plānoto grozījumu esošajās atbalsta programmās vai individuālajos atbalsta projektos pirms tā īstenošanas uzsākšanas iesniedz sākotnējai izvērtēšanai Finanšu ministrijā.
- ⊙ Atbalsts, kuru sniedz saskaņā ar Komisijas regulu Nr.1628/2006 un citu uz Padomes regulas Nr.994/98 pamata izdoto Komisijas regulu nosacījumiem, ir atbrīvots no iepriekšējas paziņošanas Eiropas Komisijā.

Atbalsts atlīdzības maksājumu veidā par sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu

- 21.¹ pants. Vispārīgie nosacījumi sabiedrisko pakalpojumu atbalstam
  - (1) **Atlīdzības maksājumu** par sniegtajiem sabiedriskajiem pakalpojumiem **var piešķirt**, ja normatīvajā vai administratīvajā aktā vai līgumā, kas nosaka sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas pienākumu, ir noteikta:
    - 1) sabiedriskā pakalpojuma sniegšanas pienākuma **būtība un ilgums**;
    - 2) sabiedriskā pakalpojuma **sniedzējs** un pakalpojuma sniegšanas **teritorija**;
    - 3) komercsabiedrībai piešķirtu **ekskluzīvu vai īpašu** tiesību būtība;
    - 4) atlīdzības maksājuma aprēķināšanas, kontroles un pārskatīšanas kārtība;
    - 5) atlīdzības maksājuma pārmaksas novēršanas un atmaksāšanas kārtība.

Ūdenssaimniecība

- Pakalpojuma sniedzējs – pašvaldība
lēmums par pakalpojuma sniegšanu
- Pakalpojuma sniedzējs – iestāde
pārvaldes līgums par pakalpojuma sniegšanu
- Pakalpojuma sniedzējs – kapitālsabiedrība
līgums par pakalpojuma sniegšanu

Pašvaldība

Ir pieņemts pārvaldes lēmums par ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu, ja sabiedrisko pakalpojumu sniedz pašvaldība vai tās iestāde.

Pārvaldes lēmumā noteikts:

- konkrēti sniedzamie ūdenssaimniecības sabiedriskie pakalpojumi,
- ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas teritorija,
- ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu tarifi.

Iestāde- aģentūra

Publisko aģentūru likuma Pārejas noteikumu 9.punkts nosaka, ka pašvaldību domes līdz 2010.gada 31.decembrim nodrošina izmaiņas:

Pašvaldības aģentūra veic no pašvaldības funkcijām izrietošus pārvaldes uzdevumus, bet ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu nevar kvalificēt kā pārvaldes uzdevumu izpildi

Kapitālsabiedrība (1)

Ar pašvaldību ir noslēgts līgums, ja sabiedrisko pakalpojumu sniedz kapitālsabiedrība.

Līgumā noteikts:

- konkrēti sniedzamie ūdenssaimniecības sabiedriskie pakalpojumi;
- prasība ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam par nepieciešamā tehniskā aprīkojuma uzturēšanu un atjaunošanu, lai nodrošinātu minētā pakalpojuma vai minēto pakalpojumu izpildi saskaņā ar konkrētajam pakalpojumam izvirzītajām prasībām;
- līguma darbības laiks;

Kapitālsabiedrība (2)

- ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas teritorija;
- ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam piešķirtās ekskluzīvās vai īpašās tiesības;
- iespējas saņemt atlīdzības (kompensācijas) maksājumus – investīcijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā – un nosacījumi atlīdzības (kompensācijas) maksājumu aprēķināšanai, kontrolei un pārskatīšanai, kā arī atlīdzības (kompensācijas) maksājumu pārmaksas novēršanai un atmaksāšanai.

Pakalpojums

- ūdens ieguve, ražošana un novadīšana ūdensvada tīklā;
- ūdens padeve no ūdens ražošanas vietas līdz pakalpojumu saņēmējam;
- notekūdeņu savākšana un novadīšana līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām;
- notekūdeņu attīrīšana un novadīšana līdz iztekai ūdenstilpē.

- Sniegto ūdenssaimniecības pakalpojumu detalizācijas pakāpe var būt sīkāka, nekā to paredz normatīvie akti, taču līgumā norādītajiem sniegtajiem ūdenssaimniecības sabiedriskajiem pakalpojumiem ir jārada nepārprotams priekšstats par konkrētajiem sniedzamajiem pakalpojumiem.
- Ir iespējami gadījumi, kad kapitālsabiedrība nesniedz visus pakalpojumus.

Piemēram, ... **veic** ūdens ieguvī, ražošanu un novadīšanu ūdensvada tīklā, ūdens padevi no ūdens ražošanas vietas līdz pakalpojumu saņēmējam, kā arī notekūdeņu savākšanu un novadīšanu līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām, taču **neveic** notekūdeņu attīrīšanu un novadīšana līdz iztekai ūdenstilpē.

Līguma termiņš

- ◎ Pakalpojumu (sabiedrisko pakalpojumu) līgums nekādā gadījumā nedrīkst būt beztermiņa.
- ◎ Pakalpojumu (sabiedrisko pakalpojumu) līgumam ir jābūt noslēgtam uz laiku ne mazāku par pieciem gadiem un ne ilgāku par desmit gadiem.
- ◎ Nav pieļaujams, ka pakalpojumu (sabiedrisko pakalpojumu) līguma termiņš beidzas tajā gadā vai nākošajā gadā, kad tiek iesniegts projekta iesniegums. Tad ir nepieciešami līguma grozījumi par termiņa pagarinājumu. Šāds nosacījums ir saistīts gan ar paredzamā Kohēzijas fonda līdzfinansētā projekta drošu īstenošanu, gan ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas nepārtrauktības nodrošināšanu.

Pakalpojuma sniegšanas teritorija

- pakalpojumu (sabiedrisko pakalpojumu) līgumā ir jābūt norādītai ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas teritorijai
- Parasti tā ir novada, pagasta vai pilsētas administratīvā teritorija
- Taču, ja ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji pašvaldībās administratīvajā teritorijā ir **vairāki**, tas nozīmē, ka jānorāda jau konkrēta apdzīvota vieta administratīvajā teritorijā vai **apdzīvotās vietas daļa**, kur konkrētais pakalpojumu sniedzējs sniedz ūdenssaimniecības pakalpojumus.

Tiesības

- pakalpojumu (sabiedrisko pakalpojumu) līgumā ir jābūt norādītām ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam piešķirtajām ekskluzīvām vai īpašām tiesībām:
  - **ekskluzīvas tiesības** ir tiesības, ko valsts ar normatīvo vai administratīvo aktu vai līgumu ir piešķīrusi **komerksabiedrībai**, pilnvarojot komerksabiedrību sniegt pakalpojumus vai veikt kādas darbības **noteiktā administratīvajā teritorijā**;
  - **īpašas tiesības** ir tiesības, ko valsts ar normatīvo vai administratīvo aktu vai līgumu ir piešķīrusi **noteiktām komerksabiedrībām** **konkrētā administratīvajā teritorijā**.

Ekskluzīvas tiesības

- Tā kā lēmumu par ekskluzīvu vai īpašu tiesību piešķiršanu kapitālsabiedrībai sniegt ūdenssaimniecības pakalpojumus pieņem dome (padome) tad:
- domes (padomes) lēmums par **ekskluzīvu tiesību** piešķiršanu attiecas uz visu pašvaldības administratīvo teritoriju (pilsēta, pagasts, novads) un šajā gadījumā **nav nepieciešams līgumā norādīt atsevišķas apdzīvotas vietas administratīvajā teritorijā**, jo ūdenssaimniecības sabiedrisko **pakalpojumu sniedzējs ir viens**. Ja administratīvajā teritorijā vēl kāda apdzīvotā vieta tiek pievienota ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanas sistēmai, tad pakalpojumu sniedzējs pamatojoties uz esošo līgumu ar pašvaldību (domi, padomi) slēdz tikai līgumus ar konkrētajiem patērētājiem.

Īpašas tiesības

- gadījumos, kad dome (padome) piešķir **īpašas tiesības** tās administratīvajā teritorijā sniegt ūdenssaimniecības pakalpojumus ir jānorāda ***konkrētas apdzīvotas vietas administratīvajā teritorijā***, kurās pakalpojumus sniegs konkrētā kapitālsabiedrība, kurai tiek piešķirtas īpašas tiesības to darīt.
- Gadījumā, ja tiek piešķirtas īpašas tiesības sniegt ūdenssaimniecības pakalpojumus pilsētas administratīvajā teritorijā, ir jānosaka ***konkrētas pilsētas daļas***, kur minētos pakalpojumus sniedz katrs ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs.

Atlīdzības maksājumi

- pakalpojumu (sabiedrisko pakalpojumu) līgumā ir jābūt paredzētām iespējām saņemt atlīdzības (kompensācijas) maksājumus – investīcijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā – un nosacījumi atlīdzības (kompensācijas) maksājumu aprēķināšanai, kontrolei un pārskatīšanai, kā arī atlīdzības (kompensācijas) maksājumu pārmaksas novēršanai un atmaksāšanai

Atlīdzības maksājumi (1)

- X. Lai nodrošinātu šī līguma X. un X. punktus noteikto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kvalitātei, KOMERCSABIEDRĪBA var saņemt atlīdzības maksājumus, kas ir investīcijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā. Atlīdzības maksājuma aprēķināšana, kontrole un pārskatīšana, kā arī atlīdzības maksājuma pārmaksas novēršana un atmaksāšana notiek atbilstoši ES un LR normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības ES fondu līdzekļu piesaistīšanai ieguldījumiem ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju infrastruktūrā, šādu projektu īstenošanas kārtībai, kā arī neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanai un atmaksāšanai.

Atlīdzības maksājumi (2)

- Y. Ja līgums, beidzoties tā termiņam, netiek pagarināts, KOMERCSABIEDRĪBAI ir pienākums PASŪTĪTĀJAM atmaksāt to ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo pamatlīdzekļu, kuri izveidoti (iegūti) saņemot šā līguma X. punktā paredzētos atlīdzības maksājumus, nolietojuma (amortizācijas) daļu, kura līdz līguma darbības termiņa beigām, nebija un atbilstoši normatīvajiem aktiem nevarēja būt atskaitīta.

Atlīdzības maksājumi (3)

- Lai nodrošinātu līgumā noteikto sabiedrisko ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajai kvalitātei, UZŅĒMUMS var saņemt atlīdzības maksājumus, kas ir investīcijas sabiedrisko pakalpojumu sniegšanas infrastruktūrā. Atlīdzības maksājumu aprēķināšana, kontrole un pārskatīšana, kā arī atlīdzības maksājuma pārmaksas novēršana un atmaksāšana notiek atbilstoši ES un LR normatīvajiem aktiem, kas nosaka prasības ES fondu līdzekļu piesaistīšanai ieguldījumiem ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju infrastruktūrā, šādu projektu īstenošanas kārtībai, kā arī neatbilstoši veikto izdevumu atgūšanai un atmaksāšanai.

Atlīdzības maksājumi (4)

- Ja līgums, beidzoties tā termiņam, netiek pagarināts, UZŅĒMUMAM ir pienākums PASŪTĪTĀJAM atmaksāt to ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo pamatlīdzekļu, kuri izveidoti (iegūti) saņemot līgumā paredzētos atlīdzības maksājumus, nolietojuma (amortizācijas) daļu, kura līdz līguma darbības termiņa beigām, nebija un atbilstoši normatīvajiem aktiem nevarēja būt atskaitīta.

Tarifi

- pārvaldes lēmumā vai pārvaldes līgumā par ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu ir jābūt noteiktiem tarifiem par ūdenssaimniecības sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu.
- Vislabākais risinājums būtu, ja tarifi būtu noteikti par:
  - ūdens ieguvī, ražošanu un novadīšanu ūdensvada tīklā;
  - ūdens padevi no ūdens ražošanas vietas līdz pakalpojumu saņēmējam;
  - notekūdeņu savākšanu un novadīšanu līdz notekūdeņu attīrīšanas iekārtām;
  - notekūdeņu attīrīšanu un novadīšanu līdz iztekai ūdenstilpē.

Tarifi (1)

- Līdz ar to parasti norāda šādus pakalpojuma veidus – aukstā ūdens piegāde un kanalizācija vai arī kanalizācijas ūdeņu novadīšana (*tarifs tiek noteikts atsevišķi ūdensapgādei un atsevišķi kanalizācijai*).

Tarifs (2)

- Tarifu nosaka par m^3 vai 1 cilvēkam. Tarifi var būt noteikti arī pa patērētāju grupām – iedzīvotāji, iestādes, komersanti u.c.
- Tarifu nosaka latos, norādot atsevišķi pakalpojuma vērtību un atsevišķi pievienotās vērtības nodokli. Izņēmums, kad tarifu nosaka, nenorādot atsevišķi pakalpojumu vērtību un pievienotās vērtības nodokli, ir tajos gadījumos, kad pašvaldība - ūdenssaimniecības pakalpojumu sniedzējs nav pievienotās vērtības nodokļa maksātājs.
- Atsevišķos gadījumos pārvaldes lēmumos jēdziena "tarifs" vietā tiek lietots jēdziens "maksa".

Tarifs (3)

- *Teorētiski iespējams gadījums, kad kādu no ūdenssaimniecības pakalpojumiem, piemēram, notekūdeņu attīrīšanu, sniedz tiesību subjekts, kuram tarifu ir apstiprinājis pašvaldību regulators. Tad pārvaldes lēmumā ir jābūt norādītam, ka tarifs par notekūdeņu savākšanu, novadīšanu uz attīrīšanas iekārtām un attīrīšanu, veidojas no tarifa par notekūdeņu savākšanu, novadīšanu uz attīrīšanas iekārtām, kuru dome (padome) nosaka ....LVL, bez PVN, PVN % - ....LVL, kopā ....LVL, un notekūdeņu attīrīšanas un novadīšanas līdz iztekai ūdenstilpē, kuru noteicis .... regulators .... LVL, bez PVN, PVN % - ....LVL, kopā ....LVL.*

Pamatlīdzekļu piederība

- Iekasēt maksu (tarifu) par pakalpojumu iespējams tikai gadījumā, ja pamatlīdzeklis, ar kuru tiek sniegts pakalpojums ir īpašumā vai nomā.
- Kapitālsabiedrība, apstiprinot tarifu Sabiedrisko pakalpojumu regulatorā, pierāda, ka tai ir pamatlīdzekļi šāda pakalpojuma sniegšanai;
- Pretendēt uz ERAF finansējumu var tikai ieguldot tajos pamatlīdzekļos, kas ir īpašumā (valdījumā, gadījumā, ja pakalpojumu sniedz pagasta pārvalde kā iestāde)